

POMOC PRAWNA
PORADY OBYWATELSKIE
MEDIACJA

**Jestem osobą
z niepełnosprawnością,
mam prawa i nie zawaham
się z nich skorzystać**

Informator

Zadanie pn. "Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 1 lokalizowanego na terenie Miasta Jarosław oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego" realizowane przez PSONI Koło w Jarosławiu jest finansowane ze środków Powiatu Jarosławskiego

Aby skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej,
poradnictwa obywatelskiego lub mediacji na
terenie Powiatu Jarosławskiego należy umówić
termin wizyty dzwoniąc pod numer

 16 624 62 62

Więcej informacji www.powiat.jaroslowski.pl

TU OTRZYMASZ DARMOWĄ POMOC:

POMOC PRAWNA

- Starostwo Powiatowe w Jarosławiu
Jarosław, ul. Jana Pawła II 17
- Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Pruchniku
Pruchnik, ul. ks. B. Markiewicza 20

PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- Urząd Gminy Roźwienica
Roźwienica 1
- Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Radymno
Skołoszów, ul. Dworska 67
- Urząd Gminy Laszki
Laszki 36
- Urząd Gminy Chłopice
Chłopice 149a

WSTĘP

Osoby z niepełnosprawnościami posiadają szereg szczególnych uprawnień wynikających między innymi z: Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573) oraz Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Posiadane przez osoby z niepełnosprawnością prawa wynikają z ich stopnia niepełnosprawności, którego potwierdzeniem jest posiadane orzeczenie o niepełnosprawności. Mogą one także skorzystać ze specjalnych programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pobierać rentę czy skorzystać z ulgi podatkowej. Szczególnie regulacje prawne obowiązują niepełnosprawnych zatrudnionych na umowę o pracę.

Konwencja ONZ wprowadza pojęcie osób niepełnosprawnych jako tych, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami.

Prawa osób z niepełnosprawnością gwarantowane są także w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. W art. 32 zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Bardzo często osoby z niepełnosprawnościami nie zdają sobie sprawy z przysługujących im praw. Właśnie wybranym prawom osób z niepełnosprawnościami poświęcony będzie ten informator.

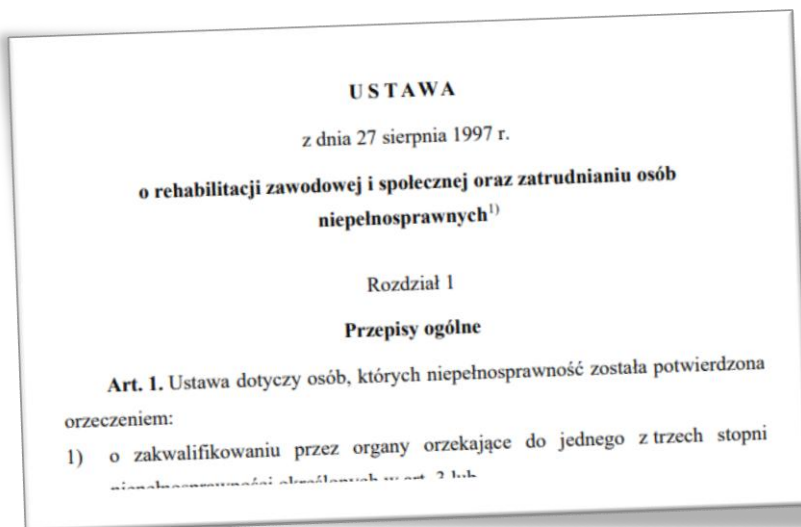

Źródło: pixabay.com

PRAWA PRACOWNIKA NIEPEŁNOSPRAWNEGO

Osoba z niepełnosprawnością jest takim samym pracownikiem jak wszyscy inni zatrudnieni w danej firmie, organizacji czy instytucji. Stosuje się wobec niej wszystkie przepisy prawa pracy, z modyfikacjami wynikającymi z pewnych dodatkowych uprawnień. dotyczących: czasu pracy, przerw w pracy i wymiaru urlopu.

Przywileje niepełnosprawnych pracowników reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

*Źródło: ISAP, fragment ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r.
o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...)*

Uprawnienia pracownika z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności:

- nie może pracować więcej niż 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo,
- nie może być zatrudniony w godzinach nocnych i w godzinach nadliczbowych,
- ma prawo do dodatkowej 15 minutowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek, czas tej przerwy jest wliczany do czasu pracy.

Uprawnienia pracownika z orzeczoną umiarkowaną i znaczną stopniem niepełnosprawności:

- czas jego pracy nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo,
- nie może być zatrudniony w godzinach nocnych i w godzinach nadliczbowych,
- ma prawo do dodatkowej 15 minutowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek, czas tej przerwy jest wliczany do czasu pracy,
- ma prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym,
- ma prawo do czasu wolnego od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia

w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym lub w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy, przy czym łączny wymiar dodatkowego urlopu pracownika i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Warto wiedzieć !!!

Pracownik, który przedstawił pracodawcy orzeczenie potwierdzające swoją niepełnosprawność, otrzymuje prawo do dodatkowych przywilejów od dnia dostarczenia orzeczenia pracodawcy, przy czym pracownik nie ma obowiązku informowania pracodawcy o posiadanym stopniu niepełnosprawności - decyzja w tej kwestii należy wyłącznie do pracownika.

Pracownicy nie muszą przedkładać pracodawcy oświadczenia, że chcą korzystać ze swoich praw - jest to ich uprawnienie ustawowe przysługujące na podstawie orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Ograniczeń czasu pracy wszystkich osób niepełnosprawnych nie stosuje się do pracowników zatrudnionych przy pilnowaniu. Ograniczeń czasu pracy nie stosuje się także w sytuacji, gdy zatrudniony pracownik sam zrezygnuje z tego prawa, składając pracodawcy wniosek o skierowanie na badania lekarskie. Po badaniach pracownik powinien otrzymać zaświadczenie lekarskie ze zgodą na niestosowanie wobec niego przepisów o skróconym czasie pracy. Koszty badań, na które będzie kierował lekarz w celu ustalenia dopuszczalności stosowania do osoby niepełnosprawnej ogólnych norm czasu pracy, ponosi pracodawca.

Osoba zatrudniona pozostająca w stosunku pracy, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku ma prawo do tego, aby pracodawca wydzielił lub zorganizował dla niej odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy (wyjątkiem jest sytuacja, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika z jego winy lub jego stanu nietrzeźwości). Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną.

ORZECZNICTWO O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Każda osoba niepełnosprawna ma prawo do otrzymania orzeczenia o niepełnosprawności. W Polsce wyodrębnia się dwa niezależne systemy orzecznictwa o niepełnosprawności rozdzielone ze względu na cel jakiego służą:

- orzecznictwo do celów rentowych – orzeczenia o niezdolności do pracy wydawane przez Zakłady Ubezpieczeń Społecznych

Art. 12. 1. Niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu uszkodzenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po rzekwalifikowaniu.

2. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

3. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu traciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Źródło: ISAP, fragment ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

- orzecznictwo do celów pozarentowych – orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane przez powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako organy pierwszej instancji) i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako organy drugiej

instancji); przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy bierze się pod uwagę: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego; zespół ustala jeden z trzech stopni niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany lub lekki.

Stopień znaczny - możesz go dostać, jeśli spełnisz poniższe warunki:

- przez swój stan zdrowia jesteś osobą niezdolną do pracy zarobkowej albo potrzebujesz przystosowania stanowiska pracy do swojego schorzenia,
- nie możesz samodzielnie funkcjonować i jesteś osobą całkowicie zależną od opieki innych osób przez więcej niż 12 miesięcy (na przykład wymagasz pielęgnacji, karmienia, mycia).

Stopień umiarkowany - możesz go dostać, jeśli spełnisz poniższe warunki:

- przez swój stan zdrowia jesteś osobą niezdolną do pracy zarobkowej albo potrzebujesz przystosowania stanowiska pracy do swojego schorzenia,
- potrzebujesz czasowej albo częściowej pomocy innych osób przez więcej niż 12 miesięcy.

Stopień lekki - możesz go dostać, jeśli spełnisz poniższe warunki:

- przez swój stan zdrowia masz duże ograniczenia w funkcjonowaniu i możesz pracować tylko częściowo, na przykład na pół etatu,
- masz problemy w codziennych czynnościach i potrzebujesz urządzeń, które pomagają w prawidłowym funkcjonowaniu – na przykład protezy, implantu ślimakowego, osobistej pompy insulinowej.

Określony stopień niepełnosprawności orzeka się na czas określony lub na stałe i decyduje o tym ocena możliwości poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej.

Źródło: pixabay.com

Kto składa wniosek?

Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności składa osoba niepełnosprawna, jeżeli jest pełnoletnia lub rodzic, opiekun prawny albo kurator – jeśli osoba niepełnosprawna ma mniej niż 18 lat albo jest ubezwłasnowolniona.

Co należy przygotować?

Udając się do właściwego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności należy przygotować:

- wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – można go dostać w siedzibie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności (na terenie Powiatu Jarosławskiego zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zlokalizowany jest w budynku Starostwa Jarosławskiego przy ul. Jana Pawła II 17),
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wystawione nie później niż 30 dni przed złożeniem wniosku,
- dokumenty, które potwierdzają stan zdrowia: dokumentacja medyczną np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, wyniki dodatkowych badań diagnostycznych, konsultacji,
- inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Ile będziesz trwało orzekanie?

Pismo z informacją o terminie posiedzenia powinniśmy otrzymać do miesiąca od złożenia kompletnego wniosku lub do dwóch miesięcy od złożenia kompletnego wniosku, jeśli okaże się, że sprawa jest skomplikowana.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności powinniśmy otrzymać do 14 dni kalendarzowych od posiedzenia. Można je otrzymać pocztą na adres wskazany we wniosku lub odebrać osobiście w zespole, o czym trzeba uprzedzić zespół na przykład w dniu posiedzenia.

Jeśli nie zgadzam się z orzeczeniem?

Jeśli osoba niepełnosprawna nie zgadza się z otrzymanym orzeczeniem, może odwołać się do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Odwołanie adresuje się do wojewódzkiego zespołu, ale składa się je w powiatowym zespole. Na złożenie odwołania mamy 14 dni kalendarzowych od otrzymania orzeczenia.

Jeżeli nie zgadzamy się także z orzeczeniem wojewódzkiego zespołu – możemy odwołać się do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, mamy na to miesiąc od otrzymania orzeczenia wojewódzkiego zespołu.

ULGI I UPRAWNIENIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

W zależności od posiadanego stopnia niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej mogą przysługiwać następujące ulgi i uprawnienia (katalog ulg i uprawnień nie zawiera wszystkich ulg i uprawnień osób z niepełnosprawnością):

- karta parkingowa - dokument wydawany przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności osobie, która ma stwierdzone znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się oraz wskazanie w orzeczeniu uprawnienie do wydania karty parkingowej; orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności musi mieć dodatkowo jeden z symboli, który oznacza przyczynę niepełnosprawności: 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna).
- ulga rehabilitacyjna - ulga dotyczy wydatków na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych; szczegółowy wykaz wydatków zawiera ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych; warunkiem skorzystania z większości ulg rehabilitacyjnych jest posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz (w większości

przypadków) dokumentów stwierdzających poniesienie wydatków (np. faktury VAT) w określonej wysokości przez osobę uprawnioną do ulgi, w przypadku niektórych wydatków, posiadanie takich dokumentów nie jest konieczne, ale na żądanie organów podatkowych lub organów kontroli skarbowej podatnik jest obowiązany przedstawić dowody niezbędne do ustalenia prawa do odliczenia,

- ulga telekomunikacyjna - zwolnienie od opłat abonamentowych za radio i telewizję przysługuje: osobom z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem pokrewnym, osobom, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub rentę socjalną, osobom niesłyszącym, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu, osobom niewidomym, których ostrość wzroku nie przekracza 15%,
- kultura - prawo do ulgowych biletów do muzeów państwowych przysługuje emerytom, rencistom, rencistom socjalnym i osobom niepełnosprawnym wraz opiekunem; potwierdzeniem uprawnienia do korzystania z ulgi jest legitymacja osoby niepełnosprawnej; w przypadku innych instytucji kulturalnych lub sportowych często stosowane są ulgi handlowe dla osób z niepełnosprawnościami,
- paszport - osobom z niepełnosprawnością przysługuje 50% procentowa ulga w opłacie za wydanie paszportu.

Niniejsza publikacja ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi opinii prawnej ani porady prawnej. Treści zawarte w niniejszym informatorze mogą nie uwzględniać wszystkich aspektów istotnych dla danego zagadnienia oraz mogą zawierać stanowiska niepodzielane przez sądy, organy administracji publicznej lub inne instytucje, bądź też mogły stać się nieaktualne z powodu zmiany prawa lub linii orzeczniczej. Autorzy nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody powstałe w związku z podejmowaniem lub nie podejmowaniem przez osoby trzecie jakichkolwiek czynności na podstawie treści zamieszczonych w niniejszym informatorze.

Niniejsza publikacja ukazała się w ramach działań edukacyjnych prowadzonych w ramach realizacji przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu zadania publicznego pn. "Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 1 zlokalizowanego na terenie Miasta Jarosław oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego" finansowanego ze środków Powiatu Jarosławskiego.

Publikacja bezpłatna, nieprzeznaczona do sprzedaży. Zawiera stan prawny na październik 2021 r.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

